

Komunikat prasowy

Luksemburg, 15 września 2021 r.

Nadzór nad państwami członkowskimi po ustaniu pomocy finansowej jest odpowiedni, lecz wymaga usprawnienia

Komisja Europejska sprawdza, czy państwa członkowskie należące do strefy euro i wychodzące z programu dostosowań makroekonomicznych radzą sobie pod względem gospodarczym. Robi to zarówno w interesie państw członkowskich, jak i pożyczkodawców. Europejski Trybunał Obrachunkowy zbadał koncepcję, wdrożenie i skuteczność procesu nadzoru po zakończeniu programu w odniesieniu do pięciu państw członkowskich (Irlandia, Portugalia, Hiszpania, Cypr i Grecja), które otrzymały wsparcie finansowe po kryzysie z 2008 r. Kontrolerzy stwierdzili, że choć nadzór jest narzędziem odpowiednim, jego efektywność osłabiają niejasno określone cele oraz niewystarczające usprawnienia i ukierunkowanie na wdrażanie. W związku z tym zalecili dokonanie przeglądu procesów i stosownego prawodawstwa, w szczególności w celu zintegrowania działań nadzorczych z europejskim semestrem.

W latach 2010–2013 Irlandia, Portugalia, Hiszpania, Cypr i Grecja otrzymały łącznie 468,2 mld euro pomocy finansowej. Prawo unijne stanowi, że państwa członkowskie wychodzące z programu dostosowań makroekonomicznych podlegają dodatkowemu nadzorowi. Obecnie Cypr, Irlandia, Portugalia i Hiszpania objęte są nadzorem po zakończeniu tego programu. Grecja natomiast podlega nadzorowi wzmocnionemu, ponieważ uznano ją za państwo szczególnie narażone na trudności finansowe, które potencjalnie będą miały negatywne skutki uboczne dla innych państw członkowskich w strefie euro.

– Skontrolowane przez Trybunał działania związane z nadzorem po zakończeniu programu były odpowiednie, lecz wymagają usprawnienia – powiedział Alex Brenninkmeijer, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie. – Jesteśmy zdania, że prace Trybunału mogą stanowić wkład w trwający przegląd mechanizmów zarządzania

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

gospodarczego w unii gospodarczej i walutowej. Wyniki prac mogą też zostać wykorzystane w dyskusji na temat kształtu ewentualnego mechanizmu nadzoru spłaty kredytów zaciągniętych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Do maja 2021 r. wszystkie pięć państw członkowskich wywiązało się ze swoich zobowiązań w zakresie spłaty zadłużenia i odzyskało dostęp do rynku przy akceptowalnych stopach oprocentowania. Nadzór sprawowany przez Komisję przyczynił się do uspokojenia obaw rynków finansowych, choć nie istnieją dodatkowe dowody na to, że wspomógł on wdrożenie reform, częściowo z powodu braku zachęt i silnych instrumentów egzekwowania. Kontrolerzy stwierdzili, że nadzór sprawowany przez Komisję częściowo pokrywa się z monitorowaniem zdolności do spłaty zobowiązań prowadzonym w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności w odniesieniu do tych samych państw członkowskich. Niektóre działania Komisji – nadzór po zakończeniu programu dostosowań makroekonomicznych i prace wykonane w kontekście europejskiego semestru – również nałożyły się na siebie.

Mimo że przeprowadzone przez Komisję analizy sytuacji państw członkowskich co do zasady były dobrej jakości, opublikowane następnie sprawozdania nie koncentrowały się w wystarczającym stopniu na zdolności państw członkowskich do spłaty zobowiązań. Informacje na temat spłat pożyczek były zazwyczaj rozproszone w różnych częściach sprawozdań, a analizy ryzyka dotyczące zdolności do spłaty zobowiązań zawierały niedociągnięcia. Kontrolerzy odnotowali, że przepisy przewidują niewielką elastyczność w zakresie wdrożenia – nawet jeżeli Komisja uzna, że ryzyko braku spłaty zadłużenia jest niskie, nie może zawiesić nadzoru ani zmniejszyć częstotliwości składania sprawozdań. W odniesieniu do czterech państw członkowskich objętych nadzorem po zakończeniu programu Komisja nie określiła formalnie, które reformy strukturalne zamierza monitorować. W niektórych przypadkach monitorowała ona inne reformy wdrażane przez państwa członkowskie niż uzgodnione w ramach programu dostosowań makroekonomicznych.

Zgodnie z zasadami wzmocnionego nadzoru państwa członkowskie są zobowiązane do przyjęcia środków zmierzających do zaradzenia trudnościami, uwzględniając zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w ramach europejskiego semestru. Podobnie w przypadku zatwierdzonego niedawno Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności państwa członkowskie muszą wyjaśnić, w jaki sposób ich plany odbudowy i zwiększania odporności pomagają sprostać wyzwaniom określonym w zaleceniach dla poszczególnych krajów. Nadzór prowadzony przez Komisję w obu przypadkach ma na celu zweryfikowanie postępów poczynionych przez państwa członkowskie w rozwiązywaniu problemów, z którymi się mierzą, stosownie do zaleceń dla poszczególnych krajów. Należy dodać, że choć ta sama grupa zadaniowa Komisji jest odpowiedzialna zarówno za kierowanie wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, jak i za koordynację europejskiego semestru, jej zadaniem nie jest sprawowanie wzmocnionego nadzoru. Zdaniem kontrolerów Komisja powinna rozpatrzyć włączenie nadzoru po zakończeniu programu i wzmocnionego nadzoru do europejskiego semestru, a także zastanowić się nad uzgodnieniem szczegółowego wykazu reform, w stosunku do których ona i organy krajowe powinny podjąć działania następcze.

Informacje ogólne

Niniejsze sprawozdanie stanowi kontynuację wcześniejszych prac kontrolnych Trybunału dotyczących pomocy finansowej na rzecz państw członkowskich oraz zarządzania gospodarczego w UE (sześciopak, dwupak i europejski semestr).

Sprawozdanie specjalne nr 18/2021 pt. „Nadzór Komisji nad państwami członkowskimi wychodzącymi z programu dostosowań makroekonomicznych – narzędzie odpowiednie, lecz wymagające usprawnienia” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu).

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu

Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547

Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502